

ኣካላት ለዊ ዲሙንሽን

መረዳእታ ወረቆት ካብ ሽወደናዊ ማእከል ዲሙንሽን

Lewykropsdemens • faktablad på tigrinja

ብተዛማዲ ሓድሽ ነጻርታ

ዲሙንሽን ንምሕሳብ፡ ንምውጣንን ንምርድዳእን ዝያዳ ከምዘጸግም ይገብሮ። እቶም ምልክታት ብዝተፈላለዩ ሕመማትን ማህሰይቲ ሓንጎልን እዮም ዝኸተሉ። ሓደ ካብቶም ዝበዝሑ ዓይነታት ዲሙንሽን ኣካላት ለዊ ዲሙንሽን ኮይኑ፡ ሕመም ኣካላት ለዊ ወይ ዲሙንሽን ምስ ኣካላት ለዊ ተባሂሉ ውን ይጽዋዕ።

ኣካላት ለዊ ዲሙንሽን ብተዛማዲ ሓድሽ ነጻርታ ኮይኑ፡ መብዛሕትኡ ግዜ ልዕሊ 65 ዓመት ንዘዕድሚኡም ሰባት ዘጥቅዕ እዩ። ስሙ ካብቲ ኣብ ሓንጎልና ዝእከብ ኣካላት ለዊ ዝበሃሉ ንኣሽቱ ፕሮቲናት ዝረኽቦ ኮይኑ፡ እዚኡም ድማ ኣብቲ ሕመም ብብዝሒ ዝረኣዩ እዮም።

ገለ ልሙዳት ምልክታት

ኣካላት ለዊ ዲሙንሽን ናይ ምርኣይ ምትላል የስዕብ። እዚ ማለት እቲ ሰብ ሓደ ሓደ ግዜ ብሓቂ ዘይርከቡ ኣቕሑ ወይ ካልእ ሰባት ይርኢ። እቲ ሕመም ርሕቀት ንምፍራድን ንነገራት ብስሉስ መኣዘናዊ ንምርዳእን ዝያዳ ጸገም ብምህላው እውን ዝልለ ኮይኑ፡ እዚ ድማ ንነብስኻ ንምምራሕን ግብራዊ ዕማማት ንምፍጻምን ዝያዳ ኣጸጋሚ ይገብሮ።

መዓልታዊ ህይወት ብሰንኪ ምትራር ጭዋዳታትን ቀስ ዝበለ ምንቅስቃስን እውን ይኸብሮ። እዞም ኣካላዊ ምልክታት ኣብ መስርሕ እቲ ሕመም ብኣግኡ ዝመጹ ኮይኖም ብኸልእ መገዲ ምስ ሕመም ፓርኪንሰን ዝተኣሳሰሩ እዮም።

ምዝንባዕ ድቃስ ለይቲ ኣብ መጀመርታ ልሙድ እዩ

ኣካላት ለዊ ዲሙንሽን በብቐሩብ እዩ ዝመጽእ። ሓደ ካብቲ ቀዳሞት ምልክታት ናይቲ ሕመም ምዝንባዕ ድቃስ ለይቲ ክኸውን ይኸእል እዩ - እቲ ሰብ ብዘይ ዕረፍቲ ይድቅስን ኣብ ድቃሱ ይጭድርን ይበኣስን እዩ። እቲ ሰብ ብዘይ ፍሉጥ ምኽንያት ምድንጋር ክስምዖ ይኸእል እዩ። ኣብ መጀመርታ ዲሙንሽን ልሙድ ዝኾነ ምርሳዕን ቃላት ንምርካብ ምጽጋምን ኣብ ለዊ ቦዲ ዲሙንሽን ብዘሕር ርኡይ ኣይኮነን።

እቲ ኩነታት ኣዝዩ ክፈላለ ይኸእል እዩ

ቀስ ብቐስ ምልክታት ዝያዳ ርኡይ ኮይኑ ንኸልቲኡ ኣእምሮኡውን ኣካላውን ስርሓት ይጸልዎ። እቲ ሰብ መብዛሕትኡ ግዜ ድኻም ይስምዖ እሞ ንነዊሕ እዋን ይድቅስ፤ ሓድሓደ ግዜ ድማ ብግዜ ቐትሪ እውን ከይተረፈ ይድቅስ። እቲ ሕመም ንቐሕ ምዃን ዝያዳ ኣጸጋሚ ይገብሮ። ካልእ ልሙድ መለላዩ ናይ ኣካላት ለዊ

ዲሙንሽን፡ ኩነታት እቲ ሰብ ካብ መዓልቲ ናብ መዓልቲ ኣዝዩ ዝተፈላለየ ምዃኑ እዩ። መብዛሕትኡ ግዜ ኣዝዩ ትሑት ዝኾነ ጸቕጢ ደም እውን እንተኾነ ብዘይተፈልጠ ምኽንያት ላዕልን ታሕትን ክብል ይኸእል እዩ።

ነጻርታ ብኣግኡ ምግባር ኣዝዩ ኣገዳሲ እዩ

ኣካላት ለዊ ዲሙንሽን ብቐለል መርመራ ክፍለጥ ኣይከእልን። እቲ ነጻርታ ኣብ ተኸታታሊ ፈተሻታትን፡ መርመራታትን ቃለ መሕትታትን ምስቲ ሕመምን ኣዝማድን ዝተመርኮሰ እዩ።

እቲ መርመራ ዲሙንሽን መብዛሕትኡ ግዜ ካብ ኣርባዕተ ክሳብ ሽዱሽተ ሰሙን ይወስድ።

ቅኑዕ ነጻርታ፡ ሓገዝን ፍወሳንን ብቐልጡፍ ንምርካብ ብዘይ ወዓል ሕይወ ክጅመር ይግባእ። ኣብዚ ሕዚ እዋን መድሃኒት እቲ ሕመም ዝፍውስ እኪ እንተዘየለ፡ ምልክታት ንምቅላል ግን ዝተፈላለዩ መገድታት ኣለው።

ዝተፈላለዩ መገድታት ንምቅላል ምልክታት

ሓደ መለላዩ ናይ ኣካላት ለዊ ዲሙንሽን ኒውሮላቲክ መድሃኒታት፡ ከም ንቡር ንናይ ምርኣይ ምትላል ዝበቐሙ፡ ከቢድ ጎናዊ ሳዕቤናት ከስዕቡ ይኸእሉ። ስለዚ እዞም መድሃኒታት ክውገዱ ይግባእ። ይኹን እምበር፡ ንሕመም ኣልዘይመርን ሕመም ፓርኪንሰንን ዝተዳለዉ ሓድሞ መድሃኒታት፡ ብፍላይ ኣብ መጀመርታ መስርሕ እቲ ሕመም ጽቡቕ ውጽኢት ክህልዎም ይኸእል እዩ።

ኣካላት ለዊ ዲሙንሽን ዘለዎም ሰባት ብዘሕ ደገፍ የድልዮም። ሓገዝቲ መሳርሕታትን ካልእ ምትእትታዎትን መዓልታዊ ህይወት ክቐልል ይኸእል። ንዝበለጸን ትርጉም ዘለዎን ህይወት ክትውጥን ምእንቲ፡ መብርሂ ምልክታት ምርካብ እውን ኣገዳሲ እዩ።

ቀስ ብቐስ ካብ ኣገልግሎት ጥዕናን ማሕበራዊ ክንክንን ማሕበረሰብ ዝያዳ ደገፍን ሓገዝን የድሊ።

© Svenskt Demenscentrum

ተወሳኺ ሓበሬታን ወረቆቕትን ብትግርኛ ኣብ መርበብ ሓበሬታ ይርከብ፤ Svenskt Demenscentrum:
www.demenscentrum.se/ti

Svenskt Demenscentrum

Svenskt Demenscentrum, Sveavägen 155, 113 46 Stockholm, (08) 690 58 00, info@demenscentrum.se

www.demenscentrum.se

Lewykroppsdemens

FAKTABLAD FRÅN SVENSKT DEMENSCENTRUM

En relativt ny diagnos

Demenssjukdom gör det svårare att tänka, planera och kommunicera. Symtomen orsakas av olika sjukdomar och skador i hjärnan. En av de vanligare demenssjukdomarna är Lewykroppsdemens, även kallad Lewy Body-sjukdom.

Lewykroppsdemens är en relativt ny diagnos som vanligen drabbar personer som är äldre än 65 år. Den har fått sitt namn av de små ansamlingar av proteiner i hjärnan, *Lewykroppar*, som är typiska för sjukdomen.

Några typiska symtom

Lewykroppsdemens ger upphov till synhallucinationer, det vill säga personen ser ibland föremål eller andra personer som inte finns där. Sjukdomen kännetecknas också av ökade svårigheter att bedöma avstånd och att uppfatta saker tredimensionellt, något som gör det svårare att orientera sig och att utföra praktiska sysslor.

Vardagen försvåras även av stela muskler och långsamma rörelser, kroppsliga symtom som kommer tidigt i sjukdomsförloppet och som annars förknippas med Parkinsons sjukdom.

Störd nattsömn vanligt i början

Lewykroppsdemens kommer smygande. Ett första sjukdomstecken kan vara störd nattsömn – personen sover oroligt och ropar och fäktar i sömnen. Personen kan känna sig förvirrad, till synes utan anledning. Glömska och besvär med att hitta ord, som är vanligt i början av en demenssjukdom, är mindre framträdande drag vid Lewykroppsdemens.

Tillståndet kan variera kraftigt

Efterhand blir symtomen mer påtagliga och både mentala och kroppsliga funktioner påverkas. Personen känner sig ofta trött och sover länge, ibland även under dagen. Sjukdomen gör det svårare att hålla sig uppmärksam. Ett annat typiskt drag för

Lewykroppsdemens är att personens tillstånd varierar kraftigt från dag till dag. Även blodtrycket, som ofta ligger för lågt, kan oförklarligt pendla fram och tillbaka.

Tidig diagnos viktig

Lewykroppsdemens kan inte fastställas genom ett enkelt prov. Diagnosen bygger på en rad tester, undersökningar och samtal med patient och anhöriga.

Demensutredningen brukar ta fyra till sex veckor. Det är viktigt att den snarast påbörjas så att rätt hjälp och behandling kan sättas in i god tid. Idag saknas botemedel mot sjukdomen men det finns olika sätt att lindra symtomen.

Olika sätt att lindra symtomen

Utmärkande för Lewykroppsdemens är att neuroleptika, som normalt sätts in vid synhallucinationer, kan ge allvarliga biverkningar. Dessa läkemedel bör därför undvikas. Däremot kan flera läkemedel som utvecklats för Alzheimers sjukdom och Parkinsons sjukdom ha god effekt, främst i början av sjukdomsförloppet.

Personer med Lewykroppsdemens behöver mycket stöd. Hjälpmedel och andra insatser kan underlätta vardagen. Det är också viktigt att få en förklaring till symtomen för att på bästa sätt kunna planera för ett så bra och meningsfullt liv som möjligt.

Efterhand behövs alltmer stöd och hjälp av samhällets vård och omsorg.

2025 • Svenskt Demenscentrum ©

Fler faktablad på olika språk kan skrivas ut från Svenskt Demenscentrums webbplats:
www.demenscentrum.se/Faktablad

Svenskt Demenscentrum

Svenskt Demenscentrum, Sveavägen 155, 113 46 Stockholm, 08 - 690 58 00, info@demenscentrum.se

www.demenscentrum.se